

Geluids- wandeling

Luister eens
goed naar de
alledaagse
geluiden van
Amsterdam

Boven: Groepje wandelaars onderweg met geluidswandeling **Geluiden en Verhalen uit de Diamantbuurt**; onder: geluidswandeling in de **Helmersbuurt**.

FOTOS MICHEL HUIJSMAN/SOUNDTRACKCITY

GELUIDSWANDELING

Al die ándere geluiden van de stad

Wie beter luistert naar de geluiden van de stad ziet ook meteen veel meer. Met luisteren en geluidswandelingen hoor je waar je eerder aan voorbij liep.

Door **Tracy Metz**

AMSTERDAM. Wat hoor ik? Het geritsel van een wegwaaiende vuilniszak. Het scherpe getik van plastic ballen die kinderen met hockeysticks tegen het muurtje van een speeltuin slaan. Het gesprek in een mij onbekende taal van een verdwaalde maaltijdbezorger, ik vermoed met de centrale. Het geroezemoes in een druk café-restaurant. Het geplens van water waarmee een schoonmaker de tegels van de metro-uitgang op station Zuid poetst. Het gezoef van de metro, het geruis van de auto's op de A10.

Waarschijnlijk had ik van dit alles niets gemerkt als ik niet in gesprek was geweest met Renate Zentschnig. Zij is van oorsprong regisseur en dramaturg, en is samen met Michiel Huijsman oprichter van Soundtrackcity, een artistiek onderzoeksbureau dat zich sinds 2009 richt op „de sociale, politieke en cultureel-maatschappelijke betekenis van geluid in steden”. Want geluid in de stad is veel meer dan overlast. Samen met kunstenaars en bewoners stellen zij geluids- en luisterwandelingen samen die ons anders naar onze omgeving laten kijken - nee, luisteren.

Zentschnig is ook projectleider van Urban Sound Lab, sinds 2018 'het rondreizende geluidslaboratorium' van Soundtrackcity in Amsterdam-Zuid. „Samen met bewoners brengt we de stadsgeluiden van Zuid in kaart”, vertelt ze. „Het mooie is dat je daarmee ook de verhalen achter de geluidservaring meekrijgt.” Vrijdag verschijnt de nieuwste luisterwandeling in deze wijk, 'Buitenveldert & Zuid: Op ontdekkingsreis met je oren', de derde in de reeks, na de luistergidsen voor het Beatrixpark en Sarphatipark. De volgende zal gaan over de Schinkelbuurt.

Met de gids op zak kun je 'met blote

oren', zoals Zentschnig dat zegt, ontdekken wat er onderweg te horen is, en ook zelf opnames en foto's naar de interactieve kaart uploaden. Of je kunt op die site luisteren naar de opnames op die route die anderen hebben gemaakt. De route biedt een diversiteit aan stedelijke omgevingen, variërend van de drukke Zuidas tot de rust van de Botanische Tuin, van het gekletter van skateboards in het grote skatepark op het Olympiaplein tot het geluid van de metaalwerkplaats van de Gerit Rietveld Academie.

Een van die opnames is gemaakt door Nellie Oudshoorn, emeritus hoogleraar in de techniek sociologie aan de Universiteit Twente. Zij woont al twintig jaar in de Apollobuurt, waar ze tijdens de lockdown het monument voor weggevoerde joden ontdekte op het Adama van Scheltemaplein: een zuil die aan de bovenkant overgaat in twee handen. „Ik ben heel vaak langs dat pleintje gelopen, maar de beladenheid ervan was nooit tot me doorgedrongen”, zegt ze. „Tijdens corona was de school ertegenover gesloten, en ineens hoorde ik het water dat langs de zuil loopt. Door dat geluid heb ik mijn buurt

echt anders ervaren, ook door de andere 'zachte' geluiden die ineens hoorbaar waren - vogels die een badje namen op mijn terras, het ruisen van het gras.”

Geluid in de stad verandert voortdurend, zegt Renate Zentschnig. Er komen geluiden bij, zoals de herkenbare 'bloop-bloop' van een Van Moof-fiets die van het slot wordt gehaald, en er gaan geluiden af, bijvoorbeeld het geklepper van de deksels van de gegalvaniseerde afvalcontainers die vroeger bij iedereen op het balkon stonden.

Van een andere orde was de deken van stilte die over de stad viel tijdens de coronalockdown. De lockdown leverde niet alleen de podcast 'De Stad is van ons' op met zeven virtuele luistertochten, maar ook de Engelstalige luistergids 'Homing Inside Out: A listening guide for home quarantine' (de enige die als pdf beschikbaar is gemaakt). Diverse kunstenaars bieden manieren aan - ze noemen ze partituren - om naar je huis te luisteren, naar je lichaam, naar de buitenwereld. Een van de suggesties: „Spin a web of listening throughout the room... Which sounds stuck in your web?”

De luisterwandeling door Buitenveldert, Zuidas en Zuid is te bestellen via soundtrackcity.net, de interactieve kaart staat op urbansoundlab.nl. Aanmelden voor de **presentatie op vrijdag 25 feb** om 15.30 uur in de Botanische Tuin Zuidas via communicatie@soundtrackcity.nl. Lees ook de **blog** van Soundtrackcity op coronainde-stad.nl

Geluidswandelingen

Luister nauwgezet naar de stad op 16 plekken

Soundtrackcity heeft sinds de oprichting in 2009 meer dan 25 geluidswandelingen samengesteld in steden in binnen- en buitenland. Ze zijn gemaakt door geluidskunstenaars, beeldend kunstenaars, film- en theatermakers en musici. Soms met gesproken woord, soms alleen geluid. Sommige zijn documentair-journalistiek van aard, andere meer teatraal. **Anders dan de 'luisterwandelingen' van Urban Sound Lab waarbij je met 'blote oren' naar je omgeving luistert, volg je de 'geluidswandelingen' met de app en een koptelefoon.**

Daarvan spelen zich er 16 af in Amsterdam. Je wandelt door de Nieuwmarkt, of langs de Amstel, of langs de architectuur van de Amsterdamse School. Voor 'Hoor de Jordaan', een samenwerking met de stichting Noorderkerkconcerten, hebben drie musici werk geschreven geïnspireerd door geluiden uit de buurt - het carillon van de Westerkerk, de markt op zaterdag - dat gecombineerd wordt met teksten en korte scènes. Soms komen bewoners aan het woord, bijvoorbeeld voormalige krakers in het Oostelijk Havengebied en meisjes uit de Vogelbuurt in Noord.

Met de nieuwe gids keert Soundtrackcity terug naar de plek waar in 2009 de allereerste geluidswandeling werd gemaakt, de Zuidas Symphony door kunstenaar Justin Bennett. Hij registreerde niet alleen wat er was, maar voegde er ook denkbare geluiden aan toe, bijvoorbeeld van ouderen die op het centrale plein zouden komen demonstreren voor behoud van hun pensioen. **Volgens hem levert het nauwgezet luisteren naar de stad een radicaal andere manier van kijken op.** Hij heeft gelijk. Wie meer hoort, ziet ook meer.